Poeci Awangardy Krakowskiej

Awangarda Krakowska to grupa poetów i teoretyków literatury, którzy skupiali się wokół czasopisma „Zwrotnica”, wydawanego w Krakowie. Głównym teoretykiem tej grupy był Tadeusz Peiper. Twierdził on, że wiek XX przyniósł ogromne zmiany cywilizacyjne, techniczne i społeczne, które powinny znaleźć odzwierciedlenie również w sztuce. Zdaniem Peipera, człowiek powinien aktywnie uczestniczyć w tych przemianach, a nowoczesna sztuka powinna tworzyć nowe formy życia i nowy model człowieka. Jego kluczowe hasła to „miasto, masa, maszyna”, wyrażające entuzjazm wobec urbanizacji, industrializacji i postępu technicznego.

Peiper odrzucał romantyczne natchnienie i wolną grę wyobraźni, postulując, że poeta powinien być rzemieślnikiem, osobą pracującą nad swoimi dziełami w sposób systematyczny i przemyślany. Rym w jego poezji miał być regularny, ale oddalony o kilka wersów, co miało odpowiadać metodzie kojarzenia odległych pojęć.

Przedstawiciele Awangardy Krakowskiej:

- Julian Przyboś
- Adam Ważyk
- Jan Brzękowski

Skamander

Grupa Skamander powstała wokół pisma Uniwersytetu Warszawskiego „Pro arte et studio”. W 1919 roku poeci związani z grupą założyli kabaret literacki „Pod Picadorem”, a w 1920 roku ukazał się pierwszy numer czasopisma „Skamander”. Od 1924 roku organem skamandrytów były „Wiadomości Literackie”.

Poeci Skamandra nie mieli jednolitego programu artystycznego, a ich postawa charakteryzowała się brakiem konkretnego programu. W słowie wstępnym do pierwszego numeru „Skamandra”

stwierdzili, że programy są spojrzeniem wstecz i ograniczają nieprzewidywalność życia. Skamandryci podkreślali silny związek poezji z życiem współczesnym i codziennym, starając się docierać do jak najszerszego kręgu odbiorców. Oprócz wierszy, pisali szopki polityczne, teksty piosenek, felietony i wiersze satyryczne. Ich poezja była konkretna, pełna radości życia, a tematyka dnia codziennego była często przedstawiana językiem potocznym. Byli w opozycji do awangardowych grup poetyckich.

Przedstawiciele Skamandra:

- Julian Tuwim
- Jarosław Iwaszkiewicz
- Jan Lechoń
- Antoni Słonimski
- Kazimierz Wierzyński

Dadaizm

Dadaizm to awangardowy kierunek artystyczny, który rozwijał się w latach 1916-1924. Nazwa kierunku pochodzi od słowa „dada”, które może odnosić się do dziecięcej zabawki lub pierwszych słów wypowiadanych przez dziecko. Dadaizm miał charakter anarchistyczny i charakteryzował się totalną negacją tradycji. Był protestem przeciwko cywilizacji, wojnie, ideologiom, instytucjom, normom obyczajowym i konwencjom w życiu i sztuce.

Najważniejsi twórcy dadaizmu:

- Marcel Duchamp
- George Grosz
- Marcel Janco
- Tristan Tzara
- André Breton

Dadaizm odrzucał wszelkie konwencje i normy, dążąc do całkowitej swobody twórczej. Dadaistyczne dzieła często były

absurdalne, prowokacyjne i nonsensowne, co miało na celu zszokowanie odbiorcy i zmuszenie go do refleksji nad istotą sztuki i życia.

Futuryzm

Futuryzm to awangardowy kierunek literacki i artystyczny, który rozwijał się w pierwszym ćwierćwieczu XX wieku. Jego teoretykiem i autorem manifestu był włoski poeta Tomasso Marinetti. Futuryści byli zafascynowani nowoczesną cywilizacją urbanistyczno-techniczną, gloryfikowali przyszłość, dynamiczne tempo wielkomiejskiego życia oraz wytwory nowoczesnej techniki. Futuryzm wiązał się z pochwałą brutalności, przemocy, a nawet wojny oraz kultem nietzscheańskiego „mocnego człowieka".

We Włoszech futuryści związali się z ruchem faszystowskim, podczas gdy w Polsce opowiedzieli się po stronie rewolucjonistów i walczącego proletariatu. Charakteryzował ich agresywny bunt przeciwko wszelkiej tradycji oraz fascynacja współczesną techniką i cywilizacją. Futuryści głosili dowolność form gramatycznych, ortografii i przestankowania, co było świadomą prowokacją wobec tradycji. W literaturze dążyli do stworzenia nowego języka poetyckiego, zdolnego wyrazić ruch, wieloplanowość i równoczesność zjawisk, odrzucając reguły logiki, składni i ortografii.

Przedstawiciele futurystyczni w Polsce:

- Bruno Jasieński
- Stanisław Młodożeniec
- Anatol Stern
- Adam Ważyk
- Tytus Czyżewski

Kubizm

Kubizm to kierunek artystyczny, który charakteryzuje się

kompozycją brył (figur geometrycznych). W literaturze kubistycznej teksty były graficznie rozczłonkowane na różne fragmenty, odrzucano tradycyjne zasady rozwijania wypowiedzi, brakowało związków przyczynowo-skutkowych, a teksty były często eliptyczne (skrótowe) i symultaniczne (równoczesne). Kubizm łączył elementy odległe czasowo, przestrzennie lub pojęciowo, co tworzyło nową, złożoną formę artystyczną.

Wybrani twórcy kubizmu:

- Tadeusz Makowski
- Jan Cybis
- Tadeusz Kulisiewicz
- Xawery Dunikowski (rzeźbiarz)
- Pablo Picasso (malarz)

Surrealizm

Surrealizm to kierunek literacki i artystyczny, którego manifest napisał André Breton. Surrealiści dążyli do stworzenia nowej „nadrealnej rzeczywistości" poprzez uniezależnienie artysty od reguł logicznego myślenia i eliminację nakazów rozumu. Proces twórczy polegał na mechanicznej notacji potoku luźnych skojarzeń wypływających z podświadomości twórcy. Dużą rolę w twórczości surrealistów pełniły elementy przypadku, absurdalnego żartu, parodii i groteski.

Z doświadczeń pierwszej wojny światowej surrealiści wyciągnęli przekonanie o kryzysie cywilizacji zachodniej i jej racjonalistycznych ideałów. Widzieli możliwość wyzwolenia jednostki od przymusu poprzez miłość, poezję i wolną grę wyobraźni, dążąc do osiągnięcia wewnętrznej harmonii dzięki zespoleniu jawy i snu.

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska debiutowała w 1922 roku tomem

„Niebieskie migdały”. Do wybuchu wojny wydała kolejne zbiory wierszy, m.in.:

- „Różowa magia” (1924)
- „Pocałunki” (1926)
- „Dansing” (1927)
- „Wachlarz” (1927)
- „Cisza leśna” (1928)
- „Paryż” (1929)
- „Profit białej damy” (1930)
- „Surowy jedwab” (1932)
- „Śpiąca załoga” (1933)
- „Balet powojów” (1935)
- „Krystalizacje” (1937)
- „Szkicownik poetycki” (1939)

Władysław Broniewski

Władysław Broniewski, znany z utworów takich jak „Bagnet na broń” i „Drzewo rozpaczające”, był wybitnym poetą, którego twórczość koncentrowała się na tematach patriotycznych i społecznych. Jego wiersze często odzwierciedlały dramatyczne doświadczenia wojenne oraz zaangażowanie w sprawy narodowe i społeczne.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę pisanie prac - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.